

Ники ***КОМЕДВЕНСКА***

ПОСЛЕДНИЯТ БАГАЖ

Едва ли някой ден с товарен влак
към оня свят небрежно ще поема.
Крадецът нощем спрял на моя праг,
спокойно може всичко да ми вземе.

Навярно ще отмъкне всеки лев,
закотвен в портмонето ми кораво…
Дано си ги изпие после с кеф
за мое и за негово си здраве!

Останалото просто е живот,
а там дори смъртта ми не наднича –
един съдран от влачене хомот,
но само мой, непоклатимо личен.

Наследството ми – стих недоузрял,
раздавам го. Защо да ми се свиди?
От този свят, със стихове преял,
какво ми трябва, за да си отида?

На прага на последната ми смърт
две шепи обич живите да ръснат:
с едната в полунощ да ме приспят,
а с другата по изгрев да възкръсна.

РАЗДЕЛЕНИЕ

Във мен живеят точно три жени
и не отстъпва никоя на йота.
Едната шепне тихичко: "Падни!
Покорните са най-добре в живота."

А втората, настръхнала за бой,
плете въже от тънките ми вени
и драска нощем хищният ѝ вой:
"Жените не застават на колене!"

И третата... ах! в този свят суров
така умело сваля всяка броня
и ме разлиства с толкова любов,
че и насън не ще да я прогоня...

Обичам си ги! И не ме е яд
душата ми да ползват за постеля.
Но някой хубав ден на Оня свят
се чудя Господ как ще ги разделя...

ДВЕ ШЕПИ НА КРЪСТ

Колко хора я знаят по Божия свят –
тази шарена черга на земните плещи?...
С красотата на рай и сината на ад
оцелява тринадесет века и нещо...

А е толкова малка – две шепи на кръст.
За неделя нашир и надлъж ще я минеш.
Знам, пръстта и през девет морета е пръст,
но платена със кръв, се нарича родина.

Тя милее за всичките свои чеда –
даже тези с печата на грозни палачи.
Ще измие смъртта им с мълчана вода
и за техните мъки отвъдни ще плаче.

Ние носим навярно огромна вина –
тази милост пилеем от няколко века,
не разбрали, че само на родна земя
и пръстта върху гроба е двойно по-лека.

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, главен редактор. Отговорни редактори: Сн. Костадинова, Б. Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://www.bglibrary.net/, https://otkrovenia.com/, https://www.slovo.bg/

ISSN 2738-7798

*Искри в словесното огниво.
И сее
във душата светлина.
Сеяч е то
на дефицитно слово,
разнасящо
човешка
топлота.*
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година IV, брой 59, април, 2024 г.

ДОБРАТА ДУМА Е ПРОЛЕТ

С нетърпение очаквам идването на всяка пролет. Слънчевите лъчи изпълват сърцето ми с неописуема радост. Както стоплят замръзналата земя, така стоплят и душата ми, уморена от студа на зимните дни. Виждам как живителни сокове изпълват дърветата и по клоните им едреят пролетните пъпки… Леската е цялата в злато. Радостни, пчелите пърхат около гирляндите от реса и се отрупват с това безценно за тях богатство, за да приготвят чудния пчелен прашец.

Как да не се радваш?! Реката разлива младите си снежни води, пълни със свобода и смелост… Птичият хор те омайва с песента си; а майката земя!? Тя, след дълго и болезнено чакане, лека полека се покрива с живот и цвят, с божество и аромат… Вятърът издухва сивите облаци, а после утихва и става едно топло, приветливо, омайно…

Нежното кокиче ще надигне глава през снега, крехкият нарцис – и той ще го последва, за да разкраси света с бяло-жълтите си, като множество слънца, цветове… Минзухарът и зюмбюлите ще добавят разкош и съвършенство на пролетната картината, докато игликите покрият всичко с килим от скромни разноцветни звездици... Ще започне мощно да диша всяко дърво, разцъфвайки с цвят и листа.

Продължава на стр. 2

…Разхождам се из гората, докосвам старите дървета, усещам жаждата им за живот, чувам младият ручей, избликнал през отминалите нощи, непритесняван от никого… Стъпвам в размекнатата земя, отпиваща от водите му, докосвам зеления мъх по камъните, а снегът се топи пред очите ми и дава възможност на слънчевите лъчи да погалят скритите под неговата завивка поляни…

Как в природата едното не пречи на другото?!... Камъните и земята не си завиждат, снегът не се сърди, западът не въстава срещу изтока, нито клоните на гората – срещу вятъра… Може би затова всичко е толкова трогателно и мило, толкова божествено и чудно… и макар че тази картина се повтаря всяка пролет, тя не омръзва. Така е: доброто никога не омръзва, не спира да радва, не избледнява… стига да имаш очи и уши да го видиш и да го чуеш, както ни призовава Христос.

А кога ще дойде пролетта в нашия свят, Господи?... Пролетта между хората? … Когато няма да си завиждаме, няма да злобеем един срещу друг и да се лъжем в очите. Когато няма да се мразим, заради думите и делата си, заради достойнствата и недостойнствата си; когато няма да се обиждаме и ненавиждаме… Когато няма да злосторничим и да кроим пъклени планове. Когато братът няма да убива брата си и човекът – съседа си. Когато няма да ламтим за богатство и в този ламтеж да погубваме човечността в себе си и да заразяваме с него другите; когато няма стремглаво – до безрасъдство – да бързаме да вършим едно и също всеки ден, цял живот… да повтаряме греховете си, защото сме спрели дотам и няма какво друго да направим.

Докога ще заравяме дарения ни талант в земята и ще мислим по-богатите и свободни от нас хора за жестоки престъпници, дори и когато ни правят благодеяние? Докога ще мълчим като глухонеми срещу несправедливостта и докога ще викаме, разгласявайки лъжи? Докога ще се самозаблуждаваме? Докога ще спестяваме истината и добрата дума, защото нямаме сила да ги кажем…, защото нямаме силата на любовта?

Ние сме хора когато си кажем една добра дума, когато си благодарим, когато сме нежни един към друг. От една добра дума имаме нужда, та дори да е казана по телефона, та дори да е написана в някой имейл. Тя е човещина, която дарява човещина, сила за добро, устрем към съвършенство. Тя е нежност, проповядваща нежност, тя е истинското общуване, тя е истинската любов между хората… Колко много е добрата дума, казана с внимание към ближния, казана с нежност, с благодарност… Тя е евхаристия, защото евхаристия значи благодарност…

Настъпва истински празник в душата на човека, щом чуе една добра дума, било тя нежна похвала или благодарност – истинска и от сърце… И не гордост и тщеславие обладават човека, а устрем към още по-далечни висоти, към ответна благодарност, към съвършенство…

Добрата дума има силата на природен закон… Тя стопява леда, огрява сякаш с пролетни лъчи, стопля целия свят на човека, дава му крила, прави го ангел – показва му истинската любов и го задължава да я следва…

Добрата дума не воюва, не обижда, не ранява, а напротив – лекува раните и изведнъж… разцъфва пролетта: пролет нескончаема и вечна… Пролет, очаквана с нетърпение.

Нека никога не спираме да казваме добри думи! Благодаря!

Из Манифест за невраждебна комуникация

В Интернет ще публикувам само това, което имам смелостта да кажа и на живо.

Думите, които подбирам, определят кой съм.

Думите ми ме представят. Думите предават начина ми на мислене.

Слушай преди да говориш!

Няма как винаги да сме прави.

Слушам другите с откритост и уважение. Думите са мостове.

Подбирам думите така, че да носят разбиране и връзка помежду ни.

Думите имат последствия.

Споделяй с внимание!

Споделям текстове и изображения само след като съм се запознал в детайл и съм разбрал посланието им.

Идеите подлежат на обсъждане.

Хората трябва да бъдат уважавани.

Хората, които са на различно от моето мнение, не са мои врагове, които трябва да победя.

Обидата не е аргумент.

Приемам, че няма да толерирам агресивен език, дори и да е в подкрепата на моята теза.

Мълчанието също говори. Когато преценя, че да замълча е по-добре, правя го.

https://dobrataduma.bgweb.bg/

ТРЕТИ МАРТ – ЕМОЦИОНАЛНА И НЕЗАЛИЧИМА СТРАНИЦА…

От бр. 58

и други офицери от руската армия.

След боевете при Стара Загора и Нова Загора, армейските части се насочват към Шипченския проход. Съставът на турската армия е над 27 000 офицери и войници, и много оръдия. Това става на 8 август 1877 г. За отбраната на прохода е сформиран Шипченски отряд – войскова формация с началник, командира на Българското опълчение **генерал-майор Николай Столетов**,

състояща се от общо 7500 офицери и войници, 27 оръдия и пет дружини от българското опълчение. Там са част от Габровския отряд с командир **генерал-майор Валериан Дерожински.**

В същия ден ген. Столетов, разкрил в последния момент истинския замисъл на струпаните огромни турски войскови части, изпраща телеграма до **генерал-майор Фьодор Радецки**,

разположен с войска в Твърдишкия проход. Тя гласи следното: „Донасям безпогрешно, че целият корпус на Сюлейман паша, който виждаме като на длан, се развръща срещу нас на осем версти от Шипка. Силите на неприятеля са грамадни. Говоря това без преувеличение, ще се защитаваме до крайност, но подкрепления са крайно необходими“.

Макар и жизнено необходими, единственото подкрепление е на три дни път, а настъплението на вражеските войски вече е започнало. Първият удар е отблъснат от т. нар. Стоманена батарея. Вторият удар на турците атакува местността Орлово гнездо, а демонстративният огън на врага преминава без заповед в активна атака. Тя е отбита само от три руски роти и пет опълченски дружини. Но врагът се окопава и започва интензивна стрелба. Разпраща се съобщение до главния щаб, че „положението е критично“. Отбити са още пет турски атаки, последните три с помощта на 35-ти брянски пехотен полк с командир **полковник Александър Липински**.

Поради липсата на боеприпаси руските и българските воини рамо до рамо водят отбраната с камъни и дървета… Привечер турските атаки са прекратени, войската се прегрупира, а на другия ден подхожда с разполагането на оръдия по ключовите позиции. Турската армия се разделя на четири и прави изненадващи атаки, които се удържат трудно от наличните съюзнически войски. Благодарение на действията на четирима руски командири и идващите нищожни подкрепления, атаките са отбити, отстъпленията спрени, а единствената контраатака се извършва със силите на ранените, които все още могат да се движат…

Самият Сюлейман паша донася в съобщение до щаба, че никога не е виждал подобно жестоко и кърваво сражение. По-късно „Дейли нюз“, описвайки Шипченската битка, ще съобщи как из стрелковите позиции дори и от първа линия, обикаляли цивилни граждани, които смело носели вода и изнасяли ранените.

Продължава в бр. 60

Надежда ***ЦЕНОВА***

...Та в този свят нелесен,
със слънце без лъчи,
да пея свойта песен
с възторгнати очи...

ТВОЙТА ПРОЛЕТ ПАК ДОШЛА Е

Утрото се къпе пак в омая,
трепкат нетрептели светлини,
твойта пролет китна пак дошла е
да споходи твойте старини.

В залата голяма на Балкана
боровете, като на ревю,
ту пристъпват бодро, ту се кланят,
ту се плавно понесат.

Над тях е сводът като Божий храм,
иззидан от молитви и мечти,
още малко порти да открехне само
и самият Бог ще се яви…

На живота бликналата струя
буйно се разплисква и шурти…
Не тъжи сърце, а все така притуряй
нови радости и красоти!

СЛАВЯНСКАТА АЗБУКА

Сътворена от светите братя Кирил
и Методий,
в години за славянството сурови,
тя, без отдих, все напред
и все напред ни води,
към хоризонти нови, все по-нови…

Стремлението ѝ не ще спре никой,
на коленѐ не ще да падне ничком,
А дръзне ли враг в робска нощ
да я натика,
ще лумне и в килия –
от една свещичка. †

Александър ***ВУТИМСКИ***

ПРОБУЖДАНЕ

Навън трептят и слънце, и лазур.
И вятърът – о, тоя топъл вятър…

Блестят избистрени стъклата.
Блестят стените в тихата ми стая.
А под стрехата разтревожени
цвърчат врабците,
под веселия вятър
деца играят с викове навън.

О, тоя топъл, неспокоен вятър!
Изплакнатите в слънце
просторни мокри улици!
Капчуците! -
Със тях се ражда пролетта в града.

О, пролет, пролет,
колко много бодрост
и колко нови, неспокойни сили
ти вливаш във спокойното сърце!
От безтревожната си самота,
от тишината в ледената стая
ще тръгна, пролет –
с вятъра и слънцето
надолу из измокрените улици.

Днес вярвам, вярвам в бъдещето на света!
И в свойто бъдеще,
просторна пролет!
И между тия бледни,
мълчаливи хора,
които пълнят улицата
с неспокойни стъпки,
със тия хора, обнадеждени – пак –
тревожна пролет, ще се боря!

Навън трептят и слънце, и лазур.
Дърветата блестят
и чистите стъкла
изпълват със лазурна светлина
разтворената ми, спокойна стая. †

(Със съкращения)

Д-р Вероника ***ИВАНОВА***

НАПУСНАТИ

Най- самотни
са сградите,
които са били
препълнени с хора –
киносалона,
театралната сцена,
стадиона…

Най е страшно
в напуснати къщи,
изоставени градини,
в които
само котката
се завръща,
да рови цветя
и да ги заравя
зад себе си.

Само в храма
е винаги светло.
Дори в изоставена
и напусната църква,
там душата
не е мъртва,
само там
е едничкото място
на земята,
където никога
не си сам. †

Снежана ***КОСТАДИНОВА***

ДОСТОЕН НАСЛЕДНИК

Настана едно време – не ти е работа. Ошашави се народ. Моето семейство и то. Разпръсна се по света и само аз пазя корена на рода ни, но... докога ли ? Жена ми от десет години слугува в богато италианско семейство, големият син продава пици в Щатите, а малкият бере маслини в Гърция. Аз ли какво правя? Чата си с тях и се опитвам да забогатея тук, за да събера отново семейството си, ама досега всички мои опити са ялови. Какъвто и бизнес да започвах все фалирах, но сега...

Един ден видях в Интернет снимки на момченце пред... големи ягодови храсти. Гледам, гледам и не вярвам. Все бях виждал чудесии, ама чак толкова. Най-важното за мен – цената им беше поносима. Прочетох внимателно текста отдолу. Разбрах, че пълзящите храсти "Апекс ", депозирана марка, не случайно носят това име. Достигали на височина до 2 метра. За стабилност са необходими подпори.

След десетина дни поръчката пристигна. Изпълних всички съпътстващи инструкции в нея. Такива грижи не съм полагал и за младата си булка през медения ни месец преди четвърт век. На когото и да разкажех за новото си начинание ме поглеждаше изненадано и присмехулно и мълчаливо отминаваше. Само един приятел ми каза директно:" Много си наивен! Това е фотомонтаж. От такива като теб България е на този хал!" Завистници!!!

Първият месец – нищо интересно. Но после!!! После стана като в анимационен филм. Започна един луд растеж. От трева се превърнаха в грададни храсти. Станаха толкова високи,

че без стълба не можех да стигна горните слоеве плодове. Точно като на снимката, че и по-големи. Петдесет червени слънца грейнаха в задния ми двор. Красота! До тук всичко прекрасно, но какво ще ги правя? В моя профил споделих проблема си и поисках съвет от по-опитни в този бизнес. Десетки се отзоваха. Едни ми предлагаха да направя цех за сладка и компоти, други за натурални сокове, а трети – да ги продавам в необработен вид. На първо време ме устройваше третият вариант. Наех продавачки и сергии на Женския пазар, но ми трябваха още хора. Сега беше моментът моите да се завърнат от чужбина, да разработим семейния бизнес и всичко да тръгне нагоре като ягодите Апекс.

Не стана така както планирах. Синовете не поискаха и да чуят за връщане в България, а жена ми прецеди през зъби при поредната ни виртуална среща: Боже, всичко се повтаря! Бях забравила за великите приказки на дядо ти. Слушала съм го години наред. От историята с шеремeтката имах мазоли в ушите. Така викахте на бодливата ряпа. Не помниш?! Ще ти я припомня! Веднъж, когато сестра ти Гана пасяла кравите в ливадата ви на Свинярската дупка над Зимевица, намерила толкова голяма шеремeтка, че няколко пъти сядала да си почине, докато я дотъркаля до вашата къща. Вечерта многолюдното ви семейство се нахранило до насита от нея, сутринта и съседите опитали вкусотиията, а останалата част от шеремeтката Гана си сложила в торбичката като пуснала кравите на паша. Лято е. Ден голям. Може да огладнее. Дрън, дрън ! Забравил си чия кръв носиш !

Да, бе ! Тя не е забравила, та аз ли !

Внук съм на известния в цяла Северозападна България, в близкото минало, Иван Пѐтров – Дългата лъжа. И се гордея, че съм негов наследник! †

ВАЛЕНТИНА ПАНОВА ПОД ЛЪЧИТЕ НА СЛЪНЦЕТО

Приятелството не познава граници. Не признава годините, не признава обстоятелствата. Приятелите са семейството, което човек сам си избира. Ако трябва да опиша с една дума Валентина Панова, то тя е приятел с главни букви. Винаги беше готова да помогне. Винаги усмихнато и без много думи ти казваше, че ти можеш, че ти не трябва да се отказваш. Понякога порицателно можеше да те смъмри, но дори тогава си личеше загрижеността в очите ѝ. За нея трябва да се говори! Категорично и без никакво съмнение тя остави дълбока следа в културата на Северозападния край, както и в живота на всеки, който я познаваше. Сега от нас зависи дали ще продължим този път. Дали ще направим така, че тя някъде там отвисоко да се гордее с нас.

Няма да забравя първата твореска среща, на която дойдох за първи път. Бях студентка в първи курс и тогава почти никой не знаеше, че пиша. Тогава се появи Теодор и той ми разказа за Конфедерация на българските писатели – клон Враца. Притеснявах се дали да отида. Не знаех дали съм достатъчно добра. Дали ще ме харесат... Вътрешно обаче много се вълнувах. Очаквах, че ще ида и там ще стоят хора, които ще ме гледат строго, но за моя изненада там имаше усмихати и приветливи лица. Горица каза: „Тук всички сме като семейство“. Впечатлих се от знанията на доц. Златка Петрова, както и от остроумните писания на Велико Огнев, който тогава беше гост. И двамата напуснаха този свят след години, оставили също зад себе си огромно литературно богатство за идните поколения. Но там имаше и един човек, който ме грабна с добротата си. Една светла душа, от която струеше спокойствие и топлина. Оказа се, че тя е председателят на групата, или както тя обичаше да се шегува „Групата на Шаро“...

Тя ми каза какво да направя, за да ме приемат като член в Конфедерацията. Вдъхна ми надежда, че в това, което пиша се крие някаква стойност, а когато се оказа, че сме живели съвсем близо една до друга, тя шеговито ми се скара: „Абе, момичее ше та трепа, аз живея е тука през улицата...“. С времето я опознах. Разбрах, че тя е силен човек. Човек, който се радваше чистосърдечно на малките неща. Нейният живот бе посветен на творчеството, журналистиката и краеведството. Дори там, в редовете на нейната поезия и проза, прозираше добротата ѝ, а когато се разочароваше от нещо, имаше тънкото умение да го пречупи през призмата на смешното и ироничното. Най-много искаше да предаде своите умения. Затова все казваше: „Нека да се учат младите!“. Като един истински учител, вярваше в нас, макар и да имахме своите грешки. Всеки литературен кръг има нужда от такъв човек, какъвто беше Валентина Панова. За мен тя винаги ще остане един от най-слънчевите хора в моя живот. Не е никак случайно, че толкова години правеше алманаха „Под лъчите на слънцето“. Каква по-красноречива метафора от тази? Тя на всички ни казваше без думи, че за всеки има място под лъчите, а тя... Тя беше слънцето, което ни сплотява и обединява.

Затова не я търсете при звездите. Тя е още там - под лъчите. Усмихва ни се и размахва пръст, ако сме се забавили с някоя от задачите си. Няма какво повече да кажа, освен че ѝ благодаря. Благодаря ѝ, че имах честта да я познавам, че беше част от моите делници и празници. Няма да ѝ кажа сбогом. Тя не обичаше сърцераздирателните излияния. Не защото не я трогваха, а защото сърцето ѝ бе толкова чувствително, че веднага се разплакваше. Знаеше, че трябва да се смееш. Да се смееш, дори когато светът ти се струва толкова крив...

Скъпа Валентина, ще завърша тези редове не със сълзи, а с усмивка, точно така, както ти си ни учила. Пък знае ли човек... Може някой ден след много години пак да се срещенем и да си говорим за книги, литература и поезия. Тук ще си позволя да те цитирам и ще ти кажа така: „Айде, до после. Ще се видим на хорото!“

(Глория Костадинова)

ИСКАМ ДА ТЕ ПОМНЯ

На В.П.

Аз искам да те помня все така:
обагрена в сияние от нежност,
със сърце от доброта –
протегнала ръка с надежда.

Аз искам да те помня все така:
любяща и с усмивка ведра,
простила на света,
че е забравил свойто детство.

(Севгинар Е. Георгиева)

НЕ СИ ОТИВАЙ ОЩЕ!

За миг поспри
и разкажи ни!...
Обичаме да слушаме
звънкия ти смях.
Нека отново зазвучат
стиховете ти!
Там, в тях,
светът е по-красив.

Разпери криле,
докосни
златистия ореол
на слънцето.
Послушай
неспирните истории
на птиците.
Те ще ти разкажат
за дългия път към дома.
А ние ще те помним
винаги такава
с усмихнати очи
и сърце по-силно
от скалите!

(Дора Нонинска)

В ПАМЕТ НА ВАЛЕНТИНА ПАНОВА

Изпратихме я на 24-ти март, Господния ден – неделя. Погребението ѝ бе различно от другите: на него се раздаваха книги…

Винаги ще си спомняме с много добри чувства за нашия приятел и събрат по перо от Враца – Валентина Панова. Ще я запомним като добър и скромен човек, талантлив поет, деен общественик, с грижа не само за собственото си семейство, но и за своите последователи – голямото семейство на младите поети и писатели от клуб „Арфа“ и врачанския клон на Конфедерацията на българските писатели, които бяха постоянно под нейното крило.

Валентина Панова организираше и издаваше Алманаха „Под лъчите на слънцето“, в който участват творци не само от Враца, но и от други крайща на страната ни, както и българи, живеещи извън нейните предели. Той ще продължи да излиза и така Валентина ще живее и за напред „под лъчите на слънцето“.

И макар държавата, пък и народът ни, днес да не издигат паментици на старите поети, както казва Генадий Велчев:

На стария поет ръцете –
които цял живот са се опитвали
и писали са стихове
и досега ръце са честни.

Не е велик,
не е живял добре,
не са безсмъртни стиховете –
и не очаква паметник
в градинката, където е живял,
ни цвете,
на стария поет
целувам му ръцете.

Вечна и блажена памет! †

(От в. „ИСКРИ“)